

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1994-1995**

12 OKTOBER 1994

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 318 en 320 van het Burgerlijk Wetboek

**VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER LOONES**

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door een van de mede-ondertekenaars van het wetsvoorstel	2
II. Artikelsgewijze bespreking	2
Artikel 1 en overgangsbepaling	2
Artikel 2 en overgangsbepaling	4
III. Stemmingen	4
Tekst aangenomen door de commissie	5

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Lallemand, voorzitter, Arts, mevr. Cahay-André, de heren Erdman, Lozie, mevr. Maximus, de heren Mouton, Pataer, Vaes, Vandenbergh, mevr. Verhoeven en de heer Loones, rapporteur.

2. Plaatsvervangers : de heren Didden, Leroy, Seeuws, Stroobant en Weyts.

R. A 16691*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :**

1185-1 (1993-1994) : Voorstel van wet.

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1994-1995**

12 OCTOBRE 1994

**Proposition de loi modifiant
les articles 318 et 320 du Code civil**

**RAPPORT
FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. LOONES**

SOMMAIRE

	Pages
I. Exposé introductif de l'un des cosignataires de la proposition de loi	2
II. Discussion des articles	2
Article premier et disposition transitoire	2
Article 2 et disposition transitoire	4
III. Votes	4
Texte adopté par la commission	5

Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs : MM. Lallemand, président, Arts, Mme Cahay-André, MM. Erdman, Lozie, Mme Maximus, MM. Mouton, Pataer, Vaes, Vandenbergh, Mme Verhoeven et M. Loones, rapporteur.

2. Membres suppléants : MM. Didden, Leroy, Seeuws, Stroobant et Weyts.

R. A 16691*Voir :***Document du Sénat :**

1185-1 (1993-1994) : Proposition de loi.

De Commissie heeft het wetsvoorstel besproken tijdens haar vergadering van 12 oktober 1994.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR EEN VAN DE MEDEONDERTEKENAARS VAN HET WETSVORSTEL

Het voorstel strekt ertoe de nieuwe echtscheidingsprocedure, ingesteld krachtens de wet van 30 juni 1994, houdende wijziging van artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek en van de bepalingen betreffende de procedures van echtscheiding, te koördineren met de bestaande procedures van ontkenning van vaderschap en erkenning van een kind door een andere man dan door de echtgenoot.

Door de wet van 30 juni 1994 valt onder meer het proces-verbaal van niet-verzoening weg, zoals voorzien in het oude artikel 1258 van het Gerechtelijk Wetboek. De datum van dit proces-verbaal van niet-verzoening was nu precies het dwingende referentiepunt in de procedures van ontkenning van vaderschap, volgens artikel 318, § 3, van het Burgerlijk Wetboek, en van erkenning van vaderschap voorzien in artikel 320, 2°, van het Burgerlijk Wetboek.

Door huidig voorstel wordt een ander referentiepunt genomen, met name de inleidingszitting, na dagvaarding, in de nieuwe procedure echtscheiding.

Vermits de twee procedures echter ook in de toekomst nog kunnen verband houden met procedures echtscheiding, afgehandeld onder de oude wetgeving, is het nodig overgangsbepalingen te voorzien.

*
* *

Rekening houdend met de beperkte draagwijdte van het wetsvoorstel gaat de Commissie onmiddellijk over tot de artikelsgewijze bespreking.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1 en overgangsbepaling

Een lid wijst erop dat de woorden «bij gebrek aan proces-verbaal van verzoening» verantwoord worden door het feit dat in de nieuwe echtscheidingsprocedure de vaststelling van de verzoening van de echtgenoten door de rechter nog altijd mogelijk is.

Het lid is van mening dat de formulering van de tekst te wensen overlaat, en stelt voor hem te doen luiden als volgt: «... en geen proces-verbaal van verzoening is opgemaakt».

De Commissie sluit zich aan bij deze suggestie. Een identieke verbetering zal aan artikel 2 worden aangebracht.

La commission a examiné la présente proposition de loi au cours de sa réunion du 12 octobre 1994.

I. EXPOSE INTRODUCTIF DE L'UN DES CO-SIGNATAIRES DE LA PROPOSITION DE LOI

La proposition qui vous est soumise vise à coordonner la nouvelle procédure de divorce, instaurée par la loi du 30 juin 1994 modifiant l'article 931 du Code judiciaire et les dispositions relatives aux procédures de divorce, avec les procédures existantes en désaveu et en reconnaissance de paternité par un homme autre que le conjoint.

La loi du 30 juin 1994 a notamment supprimé le procès-verbal de non-conciliation, prévu par l'ancien article 1258 du Code judiciaire. Or, c'était précisément la date de ce procès-verbal de non-conciliation qui servait de point de référence obligatoire dans les procédures en désaveu de paternité, conformément à l'article 318, § 3, du Code civil, et en reconnaissance de paternité, conformément à l'article 320, 2°, du même Code.

Les auteurs de la présente proposition prennent un autre point de référence, à savoir l'audience introductive, après citation, de la nouvelle procédure de divorce.

Toutefois, puisque les deux procédures peuvent éventuellement se référer à des procédures de divorce traitées sous l'emprise de l'ancienne législation, il convient de prévoir des dispositions transitoires.

*
* *

Compte tenu de la portée limitée de la proposition de loi, la commission procède immédiatement à la discussion des articles.

II. DISCUSSION DES ARTICLES

Article premier et disposition transitoire

Un membre signale que les termes «et ce à défaut d'un procès-verbal de conciliation» sont justifiés

Overgangsbepaling

Artikel 45 van de wet van 30 juni 1994 bepaalt dat een aantal artikelen ervan die het opsomt slechts van toepassing zijn op de gedingen die in eerste aanleg worden ingeleid na haar inwerkingtreding, d.w.z. na 1 oktober 1994. Dit geldt o.m. voor artikel 5, dat de nieuwe versie van artikel 1258 van het Gerechtelijk Wetboek inhoudt.

Vermits vorderingen tot ontkenning of tot erkenning van vaderschap kunnen verwijzen naar procedures van echtscheiding ingeleid vóór 1 oktober 1994 en tot deze laatste datum, blijft voor die vorderingen de referte naar de oude procedure van echtscheiding gelden.

De oude versie van artikel 318, § 3, eerste lid, 1°, wordt in haar geheel in de overgangsbepaling opgenomen omdat ze in de bijgewerkte wetboeken niet meer terug te vinden zal zijn.

Welnu, de inleiding van een vordering tot ontkenning van vaderschap is onafhankelijk van de leeftijd van het kind; die vordering kan immers lang na de geboorte worden ingediend, naar gelang van het ogenblik waarop de eiser de geboorte heeft vernomen.

Stel bijvoorbeeld dat een echtscheidingsprocedure in de jaren 60 volledig afgelopen is. De man tegen wie het proces bij verstek is gevoerd, verblijft sinds jaren in Zuid-Afrika. Als hij terugkomt, verneemt hij dat zijn uit de echt gescheiden echtgenote een kind ter wereld heeft gebracht. Hij wil het vaderschap van dat kind ontkennen en kan bewijzen dat hij pas nu in kennis van de geboorte is gesteld.

Een lid merkt op dat dezelfde opmerking geldt voor de oude versie van artikel 1258, waarnaar de overgangsbepalingen van artikelen 1 en 2 verwijzen, terwijl ze in de bijgewerkte wetboeken ook niet meer terug te vinden zal zijn.

Om de verwijzing naar artikel 1258 van het Gerechtelijk Wetboek te vermijden worden in de overgangsbepaling van artikel 1 de woorden « na het proces-verbaal bedoeld in artikel 1258 van het Gerechtelijk Wetboek » vervangen door de woorden « na het proces-verbaal van niet-verzoening » met dien verstande dat men daarmee bedoelt het proces-verbaal van niet-verzoening opgesteld door de rechter tijdens de tweede verschijning, bestaande in de tot 1 oktober 1994 geldende procedure van echtscheiding.

Op voorstel van een lid wordt de formulering van de overgangsbepaling ook gewijzigd om van de aanhef en van artikel 318, § 3, eerste lid, 1°, één enkele tekst te maken.

Disposition transitoire

L'article 45 de la loi du 30 juin 1994 prévoit qu'un certain nombre d'articles de ladite loi, qu'il énumère, ne s'appliquent qu'aux causes introduites en première instance après son entrée en vigueur, c'est-à-dire après le 1er octobre 1994. C'est le cas notamment de l'article 5, qui comprend la nouvelle version de l'article 1258 du Code judiciaire.

Puisque des demandes en désaveu ou en reconnaissance de paternité peuvent renvoyer à des procédures de divorce introduites avant le 1er octobre 1994 et jusqu'à cette date, l'ancienne procédure de divorce continue à s'appliquer à ces demandes et il faut donc maintenir la référence à ladite procédure.

L'ensemble de l'ancienne version de l'article 318, § 3, premier alinéa, 1°, est incluse dans la disposition transitoire, puisqu'on ne la retrouvera plus dans les codes mis à jour.

Or, l'introduction d'une demande en désaveu de paternité n'a rien à voir avec l'âge de l'enfant; cette demande peut en effet être introduite longtemps après la naissance, en fonction du moment auquel le demandeur a eu connaissance de la naissance.

Imaginons, par exemple, une procédure de divorce ayant complètement abouti dans les années 60. L'homme contre qui il a été statué par défaut réside depuis des années en Afrique du Sud. Lorsqu'il revient, il apprend que son épouse divorcée a eu un enfant. Il souhaite désavouer la paternité de cet enfant et peut prouver qu'il vient tout juste de prendre connaissance de la naissance.

Un membre signale que l'on peut faire la même observation en ce qui concerne l'ancienne version de l'article 1258, auquel il est fait référence dans les dispositions transitoires jointes aux articles 1er et 2, alors que cette ancienne version ne se trouvera plus non plus dans les codes mis à jour.

Afin d'éviter de devoir renvoyer à l'article 1258 du

Het spreekt vanzelf dat met «de wet van 30 juni 1994» wordt bedoeld de wet houdende wijziging van artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek en van de bepalingen betreffende de procedures van echtscheiding.

Artikel 2 en overgangsbepaling

Dezelfde verbeteringen als in artikel 1 worden *mutatis mutandis* aan artikel 2 aangebracht.

Er wordt op gewezen dat artikel 2 en zijn overgangsbepaling enkel het 2° van artikel 320 van het Burgerlijk Wetboek beogen.

III. STEMMINGEN

De artikelen 1 en 2, met inbegrip van hun respectieve overgangsbepalingen, evenals het geheel van het geamendeerde wetsvoorstel worden eenparig aangenomen door de 12 aanwezige leden.

Bij dezelfde eenparigheid wordt vertrouwen geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De Rapporteur,
Jan LOONES.

De Voorzitter,
Roger LALLEMAND.

Il est bien entendu que l'on entend, par «la loi du 30 juin 1994», la loi modifiant l'article 931 du Code judiciaire et les dispositions relatives aux procédures du divorce.

Article 2 et disposition transitoire

On apporte, *mutatis mutandis*, les mêmes corrections à l'article 2 qu'à l'article 1er.

Il est souligné que l'article 2 et sa disposition transitoire visent uniquement le 2° de l'article 320 du Code civil.

III. VOTES

Les articles 1er et 2, y compris leurs dispositions transitoires respectives, ainsi que l'ensemble de la proposition de loi amendée ont été adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

Confiance a été faite à la même unanimité au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le Rapporteur,
Jan LOONES.

Le Président,
Roger LALLEMAND.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Artikel 318, § 3, eerste lid, 1°, van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen als volgt:

«1° wanneer het kind geboren is meer dan 300 dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 1258 van het Gerechtelijk Wetboek en geen proces-verbaal van verzoening is opgemaakt, of na de verklaring bedoeld in artikel 1289 van hetzelfde Wetboek en minder dan 180 dagen na de definitieve afwijzing van de vordering of na de verzoening van de echtgenoten;»

Overgangsbepaling

Indien de vordering bedoeld in artikel 318, § 3, eerste lid, 1°, verband houdt met een echtscheiding wegens bepaalde feiten ingeleid vóór 1 oktober 1994, dan wordt zij overeenkomstig artikel 45, § 1, van de wet van 30 juni 1994 gegrond verklaard wanneer het kind geboren is meer dan 300 dagen na het proces-verbaal van niet-verzoening of na de verklaring bedoeld in artikel 1289 van het Gerechtelijk Wetboek en minder dan 180 dagen na de definitieve afwijzing van de vordering of na de verzoening van de echtgenoten.

Art. 2

Artikel 320, 2°, van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen als volgt:

«2° ingeval het kind geboren is meer dan 300 dagen na de inleidingszitting bedoeld in artikel 1258 van het Gerechtelijk Wetboek en geen proces-verbaal van verzoening is opgemaakt, of na de beschikking van de voorzitter zetelend in kort geding, waarbij de echtgenoten gemachtigd worden een afzonderlijke verblijfplaats te betrekken, of na de verklaring bedoeld in artikel 1289 van hetzelfde Wetboek en minder dan 180 dagen na de definitieve afwijzing van de eis of na de verzoening;»

Overgangsbepaling

Wanneer de vordering bedoeld in artikel 320, 2°, verband houdt met een echtscheiding wegens bepaalde feiten ingeleid vóór 1 oktober 1994, kan het kind, overeenkomstig artikel 45, § 1, van de wet van 30 juni 1994, worden erkend indien het geboren is meer dan 300 dagen na het proces-verbaal van niet-verzoening of na de beschikking van de voorzitter zetelend in kort geding, waarbij de echtgenoten gemachtigd worden een afzonderlijke verblijfplaats te betrekken, of na de verklaring bedoeld in artikel 1289 van hetzelfde Wetboek en minder dan 180 dagen na de definitieve afwijzing van de eis of na de verzoening.

TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION

Article premier

L'article 318, § 3, alinéa premier, 1°, du Code civil est remplacé comme suit:

«1° lorsque l'enfant est né plus de 300 jours après l'audience d'introduction visée à l'article 1258 du Code judiciaire, et qu'un procès-verbal de conciliation n'a pas été établi, ou après la déclaration prévue à l'article 1289 du même code et moins de 180 jours après le rejet définitif de la demande ou après la réconciliation des époux;»

Disposition transitoire

Si la demande visée à l'article 318, § 3, alinéa premier, 1°, se réfère à une procédure de divorce pour cause déterminée intentée avant le 1er octobre 1994, elle est, conformément à l'article 45, § 1er, de la loi du 30 juin 1994, déclarée fondée lorsque l'enfant est né plus de 300 jours après le procès-verbal de non-conciliation ou après la déclaration visée à l'article 1289 du Code judiciaire, et moins de 180 jours après le rejet définitif de la demande ou après la réconciliation des époux.

Art. 2

L'article 320, 2°, du Code civil est remplacé comme suit:

«2° s'il est né plus de 300 jours après l'audience d'introduction visée à l'article 1258 du Code judiciaire, et qu'un procès-verbal de conciliation n'a pas été établi, ou après l'ordonnance du président siégeant en référé et autorisant les époux à résider séparément, ou après la déclaration prévue à l'article 1289 du même code, et moins de 180 jours après le rejet définitif de la demande ou après la réconciliation;»

Disposition transitoire

Lorsque la demande visée à l'article 320, 2°, se réfère à une procédure de divorce pour cause déterminée intentée avant le 1er octobre 1994, l'enfant peut, conformément à l'article 45, § 1er, de la loi du 30 juin 1994, être reconnu s'il est né plus de 300 jours après le procès-verbal de non-conciliation ou après l'ordonnance du président siégeant en référé, autorisant les époux à résider séparément, ou après la déclaration prévue à l'article 1289 du même Code et